

מסורת הש"ס

(א) לקמן: [מכאן: פת. 14: וע' חס' לקמן מט: ד"ה משום:] (ג) מכות נד. [נדרין כג,] (ג) ז"ל נדרה ואסרה. רש"י, (ד) [פי' כמות ענה של אמה. ערוך ערך גלפוקרא], (ה) ז"ל ככל ראש משעיר. (ו) [נעיל' לד:]; (ז) ע"כ הוא חס' גליון, (ח) [ערוך הספד,] (ט) גליון,

גליון הש"ס

נב' דקא טרחה קמי דיתמי. עין צ"צ ד' נב ע"צ מר"ד טרחה:

הגות הב"ח

(א) גמ' וליפול באורגא: (ב) חוס' ד"ה לא שנו וכו' לדרבנן ולא מדבר כג"ל ותיבת והתם נתחכן:

לעזי רש"י

ק"ט. ט. מעיל:

מוסף רש"י

משום חיינא. שימאלו האנשים מן צעתי הכנסה ויהי נשואת כל שאל תדאגנה להפסיד כתובתן (מכובות 78). שיהי עניינה למן צעתינן ולא יימנעו הנשים מלעשא לאנשים (שם 72: ובעי' ד' לקמן שם:).

מוסף תוספות

א. אלמא אנוס לא מיענש כלל. רש"י. ב. ולכתוב על פנקסו היה שואל ואנא לשקרא אשתבעי שכן היו גרילין לכתוב דאשכחון בכתב גבי ר' ישימאל עבכין דההוה. חס' ה"א"ש. וכו' ק"ל פנקס לכשיבנה ביהמ"ק אביא קרבן משנה. וא"ל רב דפטור מקרבן אבל מ"מ עונש איכא. רש"י. ג. ומשיהו אינעשה. ר"ן. אבל בהא דרב כהנא ורב אפי שלא נתכונו לשרבע רק לפי פטום פטוריה שיהיו פטום הכתוב מן האדם בשבועה פרט לאנוס, וממני לא למודר לנשבע שלא יאכל ככר זה אם אכל, ונמצא שאכל, שמתור לאכלו דאנוס היה, וכן האדם בשבועה גמרי' ל"י. רש"י. ד. דכבי' לא בעי אשתובעי משום דבעי אנקוטא חפצא בידיה אע"ג דשבועה דאלמנה שבועה דרבנן היא. חס' שעות מה. ד"ה מה. ה. (ו) לענין אפוכי שבועה לא מצי בשבועה דאורייתא למאן דלית לי דמר ב"ר אשי. חס' ה"א"ש. דאי שבועה דרבנן היא מצי למימר השבע וטול ואי דאורייתא לא מציא למימר לבעול השבע והפטר כמו שאינו יכול לומר השבע וטול. חס' מכות פת. ד"ה מיימי. א. אשה רב יאסר. חס' ה"א"ש.

פסקי ר"ד

שניהם פלוני הנקראת פלונית שאם לא יכתבו אלא האחד הרי"ל יכתבו שמו ושמה כפי מה שהתקין ר"ג ויבין דרובא קרי לא מרי צריך לכתוב כפי מריס הנקראת שרה

ולא יכתוב שרה הנקראת מרים וגם זה כך צריך לפרש כאשר פירשנו במשנתיו ולא שיכתבו בגט וכל שם שיש לה אלא שיכתבו שרה השמות כך נראה פתרון שיהא זו שאין צריך לכתוב בגט וכל שום וחתיכה דאית ליה שיה השלשן לא מעלה ולא מוריד שאם הוחזק בשני שמות או בשכר א' קריין לו שניהם או בשני עיירות ובמקום כתיבת הגט יודעים שהוחזק

(ב) נחלש דל"ה אלף הירג הלשון דעומדן בגט הוא וטול הוא וכו'.

גמ' משום חיינא. שיהא מן האנשים צעתי הנשים לינשא להם: **יהנה.** יועיל להמיתו: **דאשטרשי לה מקוס דינר.** נשחכרה **זו עיסה** כעובי הדינר שאם לא היה הדינר היתה נותנת עוד **עיסה בככר: ומאי מי שנשבע בנאמ.**

שנשבע בנאמ. דהא שוגגת היא ומפני שעונש שבועה מרובה נמנעו מלהשבעיה: **אסיא לאורוי היסירה.** דכרז מועט וסבורה שאין פרעון לה שצשכר טורחה ונטלתו: **חוץ לג"ד משביעין אוסה.** ששבעת הדיינין ^(א) של תורה היא ונקיט ס"ת צדיקה או תפילין ומשביע לה צסם או צכיניו כדאשכחן בלצריהם שים נא ידן וגו' ואשביעין צה' (בראשית נד)

ועונשה מרובה. וחזן לג"ד שבועה דרבנן צקללת ארור ולא נקיט מדי ואין עונשה כל כך: **לא מגבי כתובה.** משום דנמנעו מלהשביעה ואם איתא ליבעה חוץ לצית דין ולגבייה כתובתה: **וליאדרה.** כדמנן^(א) נודרת ליתומים כל מה שירצו: **קילי נדרי.** קלים היו נדרים צעייניהם לעצור עליהם הלכן לא סמכין אנדרה לאגבייה: **בקופלה.** הוא"ל וקפלה ונשבעה הרי נשבעה וגובה: **אין לה מוונות.** מעתה דגליל דעתה דצעי לאינסובי ואיהו לא איתי צדהא אלף כל ימי מיגר ארמלותיך צבית שהיא אלמנה בשביל כבודו: **הפכו לנורסי' וטרלו.** הפכו כסאו וחקפוחו כדי שתתקיים הקללה בכן. ס"ה הפכו לנורסיה תשפל גולתו: **כני פרי דינים לי.** כרצ דלא מגבי כתובה וכשמואל להפסיד מוונות ע"כ^(ב): **לא איפיק מחולשא.** לא נלול מלצא ילדי חולי: **אדרה צב"ד.** כל מה שירצו יתומים: **וליפול בלודני.** חפץ אני שיטמע הקול צלזני שהוגבה כתובה צימי: **דענין לאשביצי דנא מעשה.** כשמואל רבי להוליא מלנ של תלמידיו של רב כגון רב הונא וצית דינו שלף היו מגבין כתובות אלמנה: **אלנ גרושה משביעין.** דלא טרחא קמייהו ולא מוריא היתירא: **וגרושה לא סגי צדהרה צתמיה:** והא שלחו **חסס.** האשה מצנל היתה והלכה היא ובעלה לאכן ישראל וגרשה שס ותצטוו כתובתה ועסו לה פסק דין על נכסיו שצנצל: **דמתקרי איה מרי.** כך היתה חתיכתו: **ונודרס ואופרס כל פירות שנעונוס עלה.** אס קנלה מכתובתה: **אלא גלופקרא.** קו"ט: **וממשלות.** ספר משלי: ושמןוס

ו**תרצוה ואפילו הכי לא איפרק מחולשא** אמר ליה רב יהודה לרב ירמיה **ביראה אדרה בב"ד** ואשבעה חוץ לב"ד וליתי קלא וליפול ^(א) באורני **דבעינא כי הוכי דאעביד בה מעשה גופא** אמר רבי יורא אמר שמואל לא **שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה** וגרושה דאדרה לא והא **שלחו מתם איך פלוניא בת פלוני קבילת גיטא מן ידא דאחא בר הידיא דמתקרי איה מרי** ^(א) ונדרת ואסרת פירות שבעולם עלה דלא קבילת **מכתובתה אלא** ^(א) גלופקרא אחד וספר תהלים אחד וספר איוב וממשלות בלואים

השולח פרק רביעי גיטין

לה.

לא היו ימים מועטים. וא"ת ומאי טעמא אינעש הא אמרינן צפ"ג לשבעות (דף נז.) האדם בשבעה פרט לאנוס כדרז כהנא ורז אסי דמר משבעה הכי אמר רב ומר משבעה הכי אמר רב וכי אמו לקמיה דרב ואמר כחד מינייהו אמר ליה איךך ואנא נשקרא אישתבעי ואמר ליה את לךך אנסך^א וליכא למימר דלא ממעט קרא התם אלף למפטור מקרבן אלף עונש איכא כדאשכחן צפ"צ דנדרים (דף פ.) גבי נשבע לצטל את המלוה דמיצעי לן מרי קראי חד למיפטריה מקרבן וחד למיפטריה מללו^(א) ויהא דליכא אלף חד קרא למיפטריה מקרבן אלף עונש לשבעות שוא איכא^ב דהא לךך אנסך משמע ולא נשבעת לשקר ועוד כהנא ורז אסי אשבעות שגגות דתינא בגמרלא כסס שנדרי שגגות מותרות כך שבעות שגגות מותרות ומפ' שבעות שגגות כדרז כהנא ורז אסי דמשמע דמוותרות ואפי' עונש ליכא ולא דמי לנשבע לצטל את המלוה דליכא עונש שבעות שוא דהתם מיצעי לן צ' קראי אחד למיפטור שוגג מקרבן ואחד למיפטור מויד ממלקות ושפטור שוגג לגמרי פטרו מעונש ומקרבן וה"ה גבי האדם בשבעה^ג פרט לאנוס דפטור לגמרי וי"ל דהכא גבי פקדון הוה לה להזהר יותר לשמרו היטב והוה לה לאסוקי אדעתא שתצא ליד שבעות: **דמוריא** היתרא. ולכן נמנעו מלהשביעה **שעונש שבועה מרובה אלף** צדהרה דלא חמיר כולי האי והשמת צומן הוה תקנו לקבל חרס צתקום שבועה שלף **יהא העונש גדול כל כך:**

לא שנו א"א בב"ד. פי' צקונטרס דמיתרלא מעונש דהויא בלנקוטי חפלא ואיכא עונש טפי והא דלמנר צהכוצ (מכובות דף פח.) אי פקח הוה מיימי לה ליד שבועה דלוריימת לא כמו שפי' צקונט' (שם) דנפקא מינה צין דלוריימת לדרבנן לענין אנקוטוי חפלא דאפי' שבועה דרבנן הויא בלנקוטוי חפלא דפי' הקונט' בעלמו כחך^א אלף צ' חללק עלי דלוריימת לדרבנן כמו שמפרש צענרין^(ב) לשבעה דלוריימת הויא צכצו נרות ועוד צריש שבעת הדיינים (שבעות דף מה.) מפרש חילוק צין דלוריימת לדרבנן^(ג) (וכהנא) פירקא מפרש מאי איכא צין שבועה דלוריימת לדרבנן ^(ד) והתם לא מידכר חילוק דכצו ולנקוטוי חפלא):

ונודרת ואסרת פירות שבעולם **עליה ש"א קיב"א** **מכתובתה כו'.** ל"ג כל פירות דלע"ג. **דנדר חייל אף על דבר שאינו יכול לקיים** כדאמר צפרק שני דנדרים (דף טו.) גבי קונס עיני צניהה דפרין ואי לא ייצי שיעורא למילתיה מי שצקין ליה עד דעבר צלסוקר **ונודרת ואסרת פירות שבעולם** **עליה ש"א קיב"א** **מכתובתה כו'.** ל"ג כל פירות דלע"ג. **דנדר חייל אף על דבר שאינו יכול לקיים** כדאמר צפרק שני דנדרים (דף טו.) גבי קונס עיני צניהה דפרין ואי לא ייצי שיעורא למילתיה מי שצקין ליה עד דעבר צלסוקר **ונודרת ואסרת פירות שבעולם** **עליה ש"א קיב"א** **מכתובתה כו'.** ל"ג כל פירות דלע"ג. **דנדר חייל אף על דבר שאינו יכול לקיים** כדאמר צפרק שני דנדרים (דף טו.) גבי קונס עיני צניהה דפרין ואי לא ייצי שיעורא למילתיה מי שצקין ליה עד דעבר צלסוקר

היתומים אלמא א"ר יורא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. אלמנה היינו טעמא דבריהא דהא דקטרחא קמי יומיא איתא לאורוי היתרא: אמר רב יהודה אמר רב וימיה בר אבא רב ושמואל דאמרי תרייהו לא שני אלא בבי"ד אבל חוץ לבי"ד משביעין אותה פי' שבועת הייתיין היא המורה שריא בהזכות השם ובנקיטת חפץ אבל חוץ לבי"ד

אינה בנקיטת חפץ ולא בהזכות השם אלא באלה ובאוראי:

עין משפט נר מצוה

בו א מיי פט"ו מהל' אשות הל' טו טו"ש"ע אה"ע סי' לו סעי' כ: בו א מיי פט"ו מהל' אשות ה"ל"א סמג עשין מח טו"ש"ע שם ספיף טי:

בח א מיי פ"יה מהל' הגט פטול ולא הועיל לו זה הלשון כלום כי יכול הבעל לעצור באכשר פירשתי ואם לא הוחזק אלא בשם אחד אע"פ שיוצק לאחר מכאן שתי' לו שם אחד ובגט לא כתבו אלא בשם האחד שידעו וגם לא כתבו בו וכל שום הוציכה דאית ליה כשר כדאמר רב אשי. אי"כ נמצא שזה שאנו כותבין וכל שום הוציכה דאית לי לא מעלה ולא מוריד אלא אם יודעים לו (או) שם אחד או כני צריך לכתוב זה צריך לכתוב וכל שום הוציכה דאית לי ולא גרסי' במתני' שם עירו ושם עיריה (א) אלא הוגל לכתיו' גם היה ועשתה הוא שלא היתה התקנה אלא לשמו כדמוכח בשמעתא: **מתנ'** אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה נמנעו מלהשביעה התקין ר"ג שתהא נודרת ליחומים כל מה שירצה וגובה כתובתה ממן והעדים חותמין לו הגט מפני תיקון העולם הלל התקין פרוכא מפני תקון העולם פי' נמנעו מלהשביעה והיתה מוסדת כתובה וליקמן מפרש טעמא התקין ר"ג הוקן שתהא נודרת וכו' ובחור להם דבר קשה להדירה כגון צקונס פירות שבעולם עלי אם נהנינו מכתובה וגובה הכתובה שאם נתקבלה היתה נאסרת בפירות וקיימי עליה בכל יחל ולא חשידה לכתוב על נדרה: מאי איריא אלמנה כ"ע נמי דמכא כהנא דאמר רב כהנא מעשה באדם אחד שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה בשני בצרות והניחתו בכד של קמח והניחתו בפת ונתנתו לעני לימים בא בעל דינר ואמר לה תני לי דינרי זה שהפקדתי אצלך אמרה לו יתנה סם המות לאחד מבניה אם נהנתי מדינך כלום פי' נשבעה באלה והזכירה בשם או א' מן הכנירין אלא שקצר לשונו אמרו לו הוי יומי מועטים ויכשיר שמת א' מבניה עד שמשענו חכמים בדבר אמרו ומה הנשבע באמת חתנבע לשקר עאכ"ו אי משום לא מאי איריא אלמנה אפילו גירשה נמי אם גירשה בעלה ולא הספיק לפרועה עד שמת ובאה לגבות כתובתה מן

פסקי ר"ד (המשך)

בשניהם צריך לכתוב בפירוש פלוני הנקרא פלוני ואם כתב פלוני וכל שום הוציכה דאית ליה ולא הוכיר השם השני בפירוש הגט פטול ולא הועיל לו זה הלשון כלום כי יכול הבעל לעצור באכשר פירשתי ואם לא הוחזק אלא בשם אחד אע"פ שיוצק לאחר מכאן שתי' לו שם אחד ובגט לא כתבו אלא בשם האחד שידעו וגם לא כתבו בו וכל שום הוציכה דאית ליה כשר כדאמר רב אשי. אי"כ נמצא שזה שאנו כותבין וכל שום הוציכה דאית לי לא מעלה ולא מוריד אלא אם יודעים לו (או) שם אחד או כני צריך לכתוב זה צריך לכתוב וכל שום הוציכה דאית לי ולא גרסי' במתני' שם עירו ושם עיריה (א) אלא הוגל לכתיו' גם היה ועשתה הוא שלא היתה התקנה אלא לשמו כדמוכח בשמעתא: **מתנ'** אין אלמנה נפרעת מנכסי יתומים אלא בשבועה נמנעו מלהשביעה התקין ר"ג שתהא נודרת ליחומים כל מה שירצה וגובה כתובתה ממן והעדים חותמין לו הגט מפני תיקון העולם הלל התקין פרוכא מפני תקון העולם פי' נמנעו מלהשביעה והיתה מוסדת כתובה וליקמן מפרש טעמא התקין ר"ג הוקן שתהא נודרת וכו' ובחור להם דבר קשה להדירה כגון צקונס פירות שבעולם עלי אם נהנינו מכתובה וגובה הכתובה שאם נתקבלה היתה נאסרת בפירות וקיימי עליה בכל יחל ולא חשידה לכתוב על נדרה: מאי איריא אלמנה כ"ע נמי דמכא כהנא דאמר רב כהנא מעשה באדם אחד שהפקיד דינר זהב אצל אלמנה בשני בצרות והניחתו בכד של קמח והניחתו בפת ונתנתו לעני לימים בא בעל דינר ואמר לה תני לי דינרי זה שהפקדתי אצלך אמרה לו יתנה סם המות לאחד מבניה אם נהנתי מדינך כלום פי' נשבעה באלה והזכירה בשם או א' מן הכנירין אלא שקצר לשונו אמרו לו הוי יומי מועטים ויכשיר שמת א' מבניה עד שמשענו חכמים בדבר אמרו ומה הנשבע באמת חתנבע לשקר עאכ"ו אי משום לא מאי איריא אלמנה אפילו גירשה נמי אם גירשה בעלה ולא הספיק לפרועה עד שמת ובאה לגבות כתובתה מן

היתומים אלמא א"ר יורא אמר שמואל לא שנו אלא אלמנה אבל גרושה משביעין אותה. אלמנה היינו טעמא דבריהא דהא דקטרחא קמי יומיא איתא לאורוי היתרא: אמר רב יהודה אמר רב וימיה בר אבא רב ושמואל דאמרי תרייהו לא שני אלא בבי"ד אבל חוץ לבי"ד משביעין אותה פי' שבועת הייתיין היא המורה שריא בהזכות השם ובנקיטת חפץ אבל חוץ לבי"ד